

Vraag 1: Wilt u reageren op de AMvB reële prijzen Jeugdwet?

a. Het gebrek aan regels voor de manier van indexatie toepassen, levert veel te veel administratieve lasten op of in ernstige gevallen niet eens een toekenning van de verhoging van 1,13% waar de gemeenten gewoon extra middelen voor hebben gekregen. De VNG kan hiervoor een advies geven, maar vele gemeenten blijken dit niet op te volgen. En het advies is ook niet éénduidig omdat de VNG geen rol heeft om hier regels voor te stellen. Aanvullende regelgeving is daarom noodzakelijk, zowel in relatie tot de indexatie van tarieven als de manier waarop. Om ook de administratieve lasten bij combinatie instellingen te verkleinen is het wenselijk om in regelgeving op te nemen dat de NZA systematiek gevolgd moet worden. Belangrijk dat indexaties goed aansluiten bij actuele kostprijontwikkelingen en dat ze zo nodig met terugwerkende kracht worden doorgevoerd. Bijvoorbeeld hoge huidige inflatie is onvoorzien. Van belang is dat hierbij de administratieve lasten zo minimaal mogelijk blijven. Bijvoorbeeld doordat met terugwerkende kracht, creditfacturen moeten worden gestuurd en opnieuw moet worden gefactureerd o.b.v. een verhoging. De meest praktische oplossing met de minste administratieve lasten, is dat gemeenten bij een tussentijdse indexatie, eenmalig aan het einde van het jaar, een % indexatie uitkeren aan zorgorganisaties over de productie van het afgelopen jaar.

b. In de voorgestelde AMvB missen we nadrukkelijke aandacht voor tariefdifferentiatie, waarbij aanbieders conform zwaarte van zorg worden betaald. Een voorbeeld van een contract is waar onderscheid gemaakt tussen specialistische jeugdhulpaanbieders en systeemaanbieders. Ze kunnen dezelfde zorg bieden, maar systeemaanbieders hebben te maken met hogere overheadkosten omdat ze, naast ambulante jeugdhulp en begeleiding, ook behandeling bieden bij complexe problematiek en verblijfslocaties hebben voor jongeren. De overheadkosten zijn per definitie hoger o.a. omdat ze hoger geschoold personeel in dienst hebben en meer moeten investeren in opleidingsplekken. De kostprijs is bij systeemaanbieders dus hoger. Voor eenzelfde soort traject, krijgen ze daarom een hoger tarief.

c. In de jeugdzorg speelt indirect cliëntgebonden tijd een veel grotere rol dan in veel andere zorgsectoren: contacten met het netwerk van een jongere, andere zorgpartijen, school etc. In meerdere regio's/gemeenten wordt indirect cliëntgebonden tijd niet (volledig) vergoed en doordat het door regio's/gemeenten verschillend geïnterpreteerd wordt gaat het ook vaak mis in de kostprijberekening. De AMvB moet duidelijker uitspreken dat indirect cliëntgebonden tijd onderdeel uit moet maken van de reële prijs (de kostprijselementen in de AMvB zijn te abstract geformuleerd, waardoor ze nog steeds tot veel discussie kunnen leiden). Het moet duidelijk zijn dat o.a. alle eerder genoemde voorbeelden van indirecte tijd, behandeld zouden moeten worden als direct client gebonden tijd omdat zorgverlening in het netwerk een regulier onderdeel van de hulpverlening door Jeugd en Opvoedhulp is. Belangrijk is om goed vast te leggen in de kostprijselementen, wat onder cliëntgebonden tijd wordt verstaan. Bijvoorbeeld of reistijd er wel of niet onder valt. Maar ook 'no show' wordt de ene keer wel en de andere keer niet meegerekend. Vervolgens zijn er allemaal verschillende richtlijnen hoe hiermee moet worden omgegaan. In sommige regio's bijvoorbeeld mag je 2 x no show per cliënt per jaar declareren. In andere regio's niet. In ons registratiesysteem is het onmogelijk om al deze uitzonderingen te verwerken en hulpverleners erin mee te nemen. Tenzij je, naast het centrale registratiesysteem, per contract verschillende systemen hanteert. Echter daarmee worden de administratieve lasten en de daarmee gepaard gaande kosten, buitenproportioneel. Ook willen we het probleem aankaarten dat in kleine gemeenten, reistijd en no show leidt tot hogere kosten. Als er in een kleine gemeente weinig cliënten zijn, is er bij no show geen mogelijkheid om een andere cliënt te bezoeken, wat leidt tot een lagere productiviteit en hogere kosten. Daarnaast is de

reistijd dan langer. Wij pleiten ervoor dat er in de tarieven, een opslag komt voor jeugdhulp in dorpen, om deze extra kosten te dekken.

Ook mist een risicomarge als kostprijselement. Ons verzoek is om een standaard risicomarge mee te nemen. Een marge is belangrijk om te komen tot zorgvernieuwing en innovatie, maar ook om pieken in ziekteverzuim te kunnen opvangen.

Er is behoefte aan duidelijke definities. Wat is indirecte tijd en wat is indirecte tijd? Vervolgens gedetailleerd aangeven welke kosten eronder vallen, inclusief no show, reistijd e.d. Dus standaard elementen met eenduidige benamingen.

d. De kostenopbouw voor jeugdhulp met verblijf en dagbehandeling komt niet terug in de artikelen met kostprijselementen in de AMvB. In de toelichting is één zin opgenomen dat het ook gaat om kosten voor verblijf, inclusief leegstand. Vanwege de problematiek rondom financiering verblijf en met name de perverse prikkel die ontstaat door leegstand onvoldoende te financieren is het van belang om expliciet de kosten die samenhangen met verblijf, dagbehandeling en onvolledige bezetting ervan op te nemen in de artikelen van de AMvB (en niet alleen in de toelichting). Onze organisatie heeft in een regio twee kleinschalige verblijven voor jeugdhulp. Dat betekent dat we bij 1 plek leegstand, al te maken hebben met verlies. Door kleinschaligheid kunnen we betere kwaliteit bieden. Dit benadert 'thuis' het beste. Financieel is het echter bijzonder lastig om deze kleinschalige voorzieningen overeind te houden. Een beschikbaarheidsvergoeding in plaats van een tarief per traject, zou het mogelijk maken om deze kleine voorzieningen in de lucht te houden, en om toch bij te dragen aan de beweging om jeugdigen zoveel mogelijk 'thuis' hulp te bieden. Het risico van leegstand ligt momenteel volledig bij de zorgorganisatie.

e. In de AMvB staat niets over de wijze waarop de prijzen tot stand komen: het is cruciaal dat er in dialoog (en dus geen monoloog zoals nu vaak het geval) wordt gekeken naar de toepassing van de genoemde kostprijselementen. De AMvB zou minimale eisen moeten stellen aan het overleg over de tarieven. In de NvT anvb reële prijzen, staan de kostprijselementen van 'Kosten beroepskracht' toegelicht. Daar missen opleiding/trainingskosten en ICT kosten (telefoon, laptop). Dit zijn directe kosten verbonden aan de beroepskracht. ICT kosten staan overigens wel bij overheadkosten genoemd in de NvT. Reistijd wordt ook onder 'overhead' genoemd, terwijl dit wel degelijk cliëntgebonden kosten zijn. Bij indexering: er staat in het NvT geen vaste verhouding indexering loonkosten (OVA) en materiele kosten (PCC). Advies is om dit wel mee te nemen. 'No show' komt in praktijk veel voor en wordt nergens genoemd in het bepalen van de kostprijs. Verzoek is om dit wel te doen, door een gemiddeld percentage cliëntgebonden kosten mee te nemen als no show (bij ambulante hulpverlening en voor hulpverlening op behandellocaties).

Daarnaast doen gemeenten een enorm beroep op de overleg- en meedenktijd van jeugdhulporganisaties, voor samenwerking, transitie, verantwoording, innovatie, afstemming etc. Verzoek is om dit als kostprijselement mee te nemen als onderdeel van de overheadkosten.

In de MvT is – terecht- opgenomen dat de randvoorwaarde voor een goede werking van deze AMvB is dat de aanbieders transparantie bieden in de opbouw van kostprijzen. Noodzakelijk is echter dat gemeenten ook transparantie bieden over hoe ze de prijs onderbouwd vaststellen na bijvoorbeeld een kostprijsonderzoek. Vaak is de ervaring namelijk dat zonder argumenten wordt afgeweken of slechts delen van een onderzoek worden meegenomen of dat de onderliggende definities niet duidelijk zijn. Of soms wordt gevraagd mee te doen aan een kostprijsonderzoek zonder dat van tevoren duidelijk is wat de onderliggende definities van de producten zijn. Te vaak werken aanbestedingsprocedures met daarin kostprijsopgave namelijk als een black box na aanlevering van

de data. Dus het is belangrijk dat de AMvB ook regels stelt voor de transparantie over hoe de reële prijs door gemeenten wordt vastgesteld in relatie tot de data van aanbieders. Onze organisatie heeft meegedaan met een kostprijsonderzoek voor pleegzorg. Per definitie zijn er maar een beperkt aantal aanbieders in een bepaalde regio die dit uitvoeren. Uiteindelijk werden de reële tarieven gebaseerd op andere onderzoeken in het land, niet op de input van de organisaties die wel meededen aan het kostprijsonderzoek, omdat dit aantal te beperkt was. Gevolg: als organisatie hadden we wel meegedaan aan het kostprijsonderzoek, dit bleek dus achteraf een verloren tijdsinvestering. Daarnaast was de uiteindelijke uitkomst totaal niet herkenbaar voor ons als pleegzorgaanbieder. Het verzoek is dan ook om richtlijnen op te stellen voor situaties waarin er maar enkele aanbieders zijn die bepaalde zorg leveren in een regio, zoals pleegzorg. Een kostprijsonderzoek kan plaatsvinden onder bijv. 3 jeugdhulpaanbieders, als er voldoende gedetailleerde uitgangspunten zijn, transparantie in het proces, en vooral: vertrouwen in elkaar. Gemeenten doen kostprijsonderzoek waarbij geen onderscheid wordt gemaakt in de omvang van de organisatie. Bij een kostprijsonderzoek onder 10 organisaties waarvan 9 kleine die 10 % van de jeugdhulp bieden en 1 grote die 90 % van jeugdhulp biedt, kan de uitkomst een volledig vertekend beeld opleveren als wordt uitgegaan van een (ongewogen) gemiddelde van deze organisaties. Van belang is dus om de omvang van de organisaties die betrokken zijn bij een kostprijsonderzoek, ook mee te laten wegen.

- Als het aantal productcodes wordt verminderd en er meer standaardisatie plaatsvindt bij de inkoop en verantwoording, dan zullen de reële tarieven/kostprijzen ook uniformer kunnen worden: kan voor (in ieder geval een deel van de jeugdzorgvormen) niet met landelijke richttarieven gewerkt worden? Het argument in de toelichting om geen normering te gebruiken is dat daarvoor een beschrijving van producten nodig is en dat tegen de beleidsvrijheid van gemeenten in zou gaan en omdat dit vernieuwing en maatwerk tegen zou gaan. Als de normering limitatief wordt opgesteld en niet voor niet beschreven (nieuwe) producten geldt, dan telt het argument niet. Het argument voor normatieve tarieven is dat het helpt om het risico op te lage tarieven en daarmee het verdwijnen van zorgaanbod te verminderen. Naast het voordeel van normatieve tarieven om risico op lage tarieven te verminderen, is ook het voordeel dat het administratieve lasten beperkt (door beperking productcodes) en dat er meer naar uniforme, vergelijkbare kwaliteit gestreefd kan worden. Het maakt benchmarking op basis van productcodes, meer mogelijk.

- De AMvB is wel heel algemeen geformuleerd en houdt onvoldoende rekening met verschillen tussen type aanbieders en de variatie in zorg-/hulpvormen. Bijvoorbeeld een brede systeemaanbieder die een opleidingsfunctie heeft, die crisisopvang verzorgt of daar zelfs een 24-uurs bereikbaarheidsdienst voor beschikbaar heeft, verblijfs-/dagbehandelingslocaties heeft die beleidsmedewerkers afvaardigt naar gemeentelijke werkgroepen etc., heeft een andere kostenstructuur dan een kleine aanbieder met specifiek aanbod. Wij pleiten voor een opslag op alle tarieven (ook ambulante jeugdhulp) voor aanbieders die te maken hebben met hogere overhead kosten, als gevolg van crisisopvangplekken, en/of verblijfsplekken en/of opleidingsplekken en/of personeel op academisch+ niveau. Dus neem in het kostprijs onderzoek ook factoren mee die leiden tot een toeslag voor grotere / meer hoog specialistische organisaties.

- Impact van macro-economische ontwikkelingen moeten voldoende en actueel in kostprijzen en achterliggende tarieven (bijv pleegouderbijdrage) worden verwerkt. Denk aan inflatie, energieprijzen e.d. (NB de pleegouderbijdrage wordt landelijk vastgesteld). Ook daarin is dus een reëel 'tarief' nodig om pleegouders van een dekkende pleegouderbijdrage te blijven voorzien en deze relatief goedkope vorm van 24 uren jeugdhulp mogelijk te blijven houden. Dit betekent flexibiliteit bij het vaststellen van reële tarieven om in te spelen op nieuwe werkelijkheden, zonder dat dit leidt tot veel extra administratie.

Vraag 2: Wat is de te verwachten impact van de AMvB op hoofd- en onderaannemerschap?

Het is van belang dat ook voor het uitoefenen van de rol van hoofdaannemer expliciet een kostprijs en tarief wordt vastgesteld. Het kost een hoofdaannemer immers tijd en geld om contractering met onderaannemer te regelen, de contracten financieel af te handelen, de verantwoording daarover van de onderaannemer te beoordelen en te verwerken en de controle te regelen (inclusief bijvoorbeeld dossiercontrole). Door dit **niet** expliciet in de AMvB op te nemen, maar alleen te verklaren dat de AMvB ook van toepassing is voor het vaststellen van de prijzen die tussen hoofden onderaannemer zijn vastgesteld, wordt het risico versterkt dat óf de onderaannemer óf de hoofdaannemer onvoldoende financiering ontvangt. De kosten die de hoofdaannemer hiervoor moet maken, moeten immers ergens vandaan komen. Ook uit de impactanalyse van Significant blijkt dat de AMvB op dit punt nog te weinig houvast geeft dus dat dit concreter moet.

Sommige gemeenten willen zelf met minder partijen contracten afsluiten en dwingen daarmee hulporganisaties om met onderaannemers te werken. Daarbij moeten er richtlijnen komen zowel voor de hoofdaannemers (extra administratieve lasten) als voor onderaannemers (reële tarieven). Gemeenten besparen kosten doordat ze met minder contractanten werken, maar de lasten worden zo verschoven naar de hoofdaannemers. Daar zouden middelen tegenover moeten staan. Immers hebben twee partijen te maken hebben met overhead dus dubbele administratieve kosten.

Veel aanbieders werken met hoofd-/onderaannemerschap constructies, al is het maar voor buitenregionale dekking. Daarbij is van belang dat ook dat tegen reële tarieven gebeurt. In de praktijk zien we bijvoorbeeld hele grote verschillen tussen regio's voor dezelfde programma's. Als tarieven in een andere regio lager zijn, dan neemt de kans op onderaannemerschap in die regio rap af. In meer uitgestrekte gebieden met kleinere dorpen is er relatief meer reistijd. Dit leidt tot meer improductieve uren en dus een hogere kostprijs. Variabelen m.b.t. kostprijs per gebied zijn afstand en concentratie van jeugdigen. De aard van de problematiek is vaak hetzelfde in steden en dorpen, alleen de concentraties verschillen. Onderaannemers inzetten is geen reële oplossing, vanwege de hoge administratieve lasten.

Vraag 4: Wat is de te verwachten impact van het toepassen van de AMvB bij de taakgerichte bekostigingsvariant?

Een voorbeeld van taakgerichte bekostiging is Jeugdhulp in Veendam. Dit wordt vanaf 2023 geboden via taakgerichte bekostiging aan een samenwerkingsverband van een beperkt aantal partijen, gebaseerd op de omzet en aantal trajecten van de afgelopen jaren. Partijen dragen 10 % risico. Dit is relatief hoog, gezien het feit dat in algemene zin, de financiering van zorg (vanuit de JW, maar ook Wlz en Wmo) weinig tot geen marge biedt voor risicodekking. Het is wenselijk dat het risicomarge bij taakgerichte bekostiging, niet hoger mag zijn dan het risico marge dat standaard in de overheadkosten mag worden meegenomen. Wij pleiten voor vaste richtlijnen hiervoor.